

УКРАЇНА

**УРЯДОВИЙ УПОВНОВАЖЕНИЙ У СПРАВАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Government Agent
before the European Court of Human Rights
Ukraine
вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001, Україна

Agent du Gouvernement
auprès de la Cour Européenne des Droits de l'Homme
l'Ukraine
13, Horodetskogo St. Kyiv, 01001, Ukraine

Тел.: +380 44 278-37-23, факс.: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua http://www.minjust.gov.ua

8.02.2016 № 1779/13/12.0-1/46-16

На № _____

Міністерство внутрішніх справ України

Національна поліція України

вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ,
01601

**Головне управління Національної
поліції в Донецькій області**

вул. Нахімова, 86, м. Маріуполь, 87517

✓ **Копія: Національна академія внутрішніх
справ України**

0303,5 м. Київ, пл. Солом'янська, 1

*Щодо виконання рішення Європейського суду з прав людини
у справі «Будан проти України»*

14 січня 2016 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі «Будан проти України».

У цьому рішенні Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 5 (право на свободу та особисту недоторканність) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з необґрунтованим обранням неповнолітньому заявнику запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Зокрема, Європейський суд вказав на те, що:

1) у заявника було постійне місце проживання в Одеській області, де він жив зі своєю матір'ю, чие матеріальне становище не є фактором, який має враховуватись при ухваленні рішення про взяття заявника під варту (п. 28 рішення);

2) органами влади не розглядалась можливість передачі заявника під нагляд його матері відповідно до статті 436 Кримінально-процесуального кодексу України (1960 року), незважаючи на те, що було відомо її ім'я та місце проживання. Зокрема, національні органи влади не повідомили матір про затримання заявника або доклали будь-яких зусиль для збирання та оцінки інформації про її бажання та здатність впродовж розслідування забезпечувати його належну поведінку, а також не надали правової оцінки можливості передати неповнолітнього під нагляд батьків (п. 29 рішення).

Враховуючи вищезазначене, Європейський суд дійшов висновку, що «національні органи влади не обґрунтували належним чином своє рішення про застосування до неповнолітнього заявника запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, яке відповідно як 256

17 02 16
Відомо в архіві

до міжнародних, так і національних норм могло бути застосоване лише як крайній захід» і встановив порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Факти справи та суть порушень викладено у стислому викладі рішення, що додається.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та пункту 1 статті 46 Конвенції рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах Комітету міністрів Ради Європи щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

Зважаючи на те, що Європейський суд вже неодноразово встановлював порушення Україною своїх зобов'язань за ст. 5 Конвенції у зв'язку з необґрунтованим обранням особам запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, рішення у зазначеній категорії справ ухвалюються за спрощеною процедурою комітетом у складі трьох суддів, і їх кількість постійно збільшується.

У зв'язку з вищезазначеним прошу до 22 лютого 2016 року довести висновки Європейського суду у цій справі до відома працівників внутрішніх справ та національної поліції всіх рівнів та забезпечити врахування їх в роботі.

Принагідно повідомляю, що найближчим часом офіційний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Будан проти України» в 1 прим на 2 арк.

О.В. Давидчук
В.о. Урядового уповноваженого

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БУДАН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF BUDAN v. UKRAINE)
(Заява № 38800/12)

Стислий виклад рішення від 14 січня 2016 року

Заявник народився у 1996 році та до свого затримання проживав у с. Жовтень Одеської області.

21 травня 2012 року заявник та його двоюрідний брат М. поїхали до м. Донецьк, що знаходиться приблизно у семиста кілометрах від Жовтня, і там 24 травня 2012 року вони вихопили сумку у жінки, яка сиділа на зупинці трамваю.

Згідно з наявним у Європейського суду протоколом затримання заявника і М. було затримано міліцією 25 травня 2012 року, проте заявник стверджував, що його було затримано міліцією днем раніше на автовокзалі м. Донецьк при спробі продати мобільний телефон, знайдений у викраденій сумці.

25 травня 2012 року заявника було допитано міліцією, і він показав, що живе у с. Жовтень зі своєю матір'ю та двома сестрами, і що він не працює, не навчається, і «на даний час [веде] жебрацький спосіб життя». Крім того, заявник розповів міліції, що 21 травня 2012 року він та М. вирушили з Жовтня до Донецька, аби «заробити трохи грошей», і по прибутті до м. Донецьк впродовж трьох наступних днів заробляли гроші, граючи музику у трамваях. 24 травня 2012 року вони вкрали сумку і пішли на автовокзал м. Донецьк, оскільки мали намір повернутися додому, у с. Жовтень. Проте на автовокзалі їх було затримано міліцією.

28 травня 2012 року заявникові було пред'явлено обвинувачення у вчиненні грабежу і того ж дня слідчий надіслав до Київського районного суду м. Донецька подання про обрання заявникові в якості запобіжного заходу тримання під вартою.

01 червня 2012 року Київський районний суд м. Донецька розглянув подання слідчого у присутності заявника та його адвоката, які клопотали перед судом про обрання запобіжного заходу, не пов'язаного з позбавленням свободи, та дійшов висновку про обґрунтованість подання слідчого і постановив взяти заявника під варту. Суд зазначив, що заявник за місцем реєстрації не проживає, обвинувачується у вчиненні тяжкого злочину, за який передбачене покарання у вигляді позбавлення волі строком до семи років, і перебуваючи на свободі, може перешкодити встановленню істини у кримінальній справі, переховуватись від слідства та суду, продовжувати злочинну діяльність. Заявника було поміщено до Донецького слідчого ізолятора.

13 червня 2012 апеляційний суд Донецької області залишив постанову від 01 червня 2012 року без змін, зазначаючи, що хоча заявник має місце постійного проживання в Одеській області, той факт, що він веде жебрацький спосіб життя, походить з бідної сім'ї та не отримує від неї жодної фінансової підтримки, є підставою для взяття його під варту, а більш м'яким запобіжним заходом, ніж взяття під варту, «виконання [ним] надалі процесуальних обов'язків неможливо забезпечити».

01 березня 2013 року Київський районний суд м. Донецька визнав заявника винним у вчиненні грабежу і призначив йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на один рік.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився, що висновок Київського районного суду м. Донецька про те, що він веде жебрацький спосіб життя, може ухилитись від слідства і суду або продовжувати злочинну діяльність не підтверджувався жодними доказами, а отже взяття його під варту суперечило пункту 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція).

У відповідь на цю скаргу Європейський суд зазначив, що у заявника є постійне місце проживання в Одеській області, де він жив зі своєю матір'ю, чия матеріальна становище не є фактором, який має враховуватись при ухваленні рішення про взяття під варту. Крім того, Європейський суд зауважив, що з матеріалів справи не випливає, що органами влади розглядалась можливість передачі заявника під нагляд його матері відповідно до статті 436 Кримінально-процесуального кодексу України [1960 року], незважаючи на те, що вони знали її ім'я та місце проживання. Зокрема, немає свідчень того, що органи влади повідомили матір про затримання заявника або доклали будь-яких зусиль для збирання та розгляду інформації про її бажання та здатність впродовж розслідування забезпечувати його належну поведінку. Якщо національні суди вважали, що той факт, що заявник втік з дому, доводить нездатність його матері контролювати його поведінку, або якщо вони мали інші підстави вважати, що вона була не в змозі наглядати за ним, ці міркування мали бути чітко викладені у рішеннях суду з приводу взяття заявника під варту.

Враховуючи вищезазначене, Європейський суд постановив, що за обставин цієї справи національні органи влади не обґрунтували належним чином своє рішення про застосування до неповнолітнього заявника запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, яке відповідно як до міжнародних, так і національних норм могло бути застосоване лише як крайній захід. Відповідно, Європейський суд встановив порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Заявник також скаржився на те, що 24, 25 і 26 травня 2012 року працівники міліції, «позбавив[ши] [його] сну» та «із застосуванням [до нього] насилля», змусили його підписати документи, що за змістом не відповідали його усним свідченням, які він до цього надав міліції. Розглянувши ці скарги. Європейський суд відхилив їх як явно необґрунтовані на підставі пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО:

- «1. Оголошує прийнятною скаргу за пунктом 1 статті 5 Конвенції, а решту скарг у заяві - неприйнятними;
2. Постановляє, що було порушення пункту 1 статті 5 Конвенції».